

מסורת הש"ס

א) נפי ציבי מלי שומן כמו הטוגע צביע היולא ממנו בחולין קבר. וע"ד שאמרו שטעות זו: קרב לגבי דהנא וילדיהן. מהרש"א נחיא"ל, ט) גרי"ה טו: וע"ש, א) ומגילה טו. כת. ע"ש, ד) ונכהר"א ש"ת' לרב וכו' נחא דרב אשתק ובסמוך אמר רבא משום שאין אדם מוחל כי ועי' רש"י ד"ה רבא מיוסא מדהסיב לו הוי א"ר שם נראה דטוב לגרוס לרבה כה"א וכן ברב אלפס ז"ל לרבה, א) געי' תשו ח"י קאנא, א) גמנות כדג, א) זיל להכי תמי ויהי כי יעקב אלי ושמעתי שמעריקן כי מ"ח ובספ' כ"י,

הגהות הב"ח

א) גמ' ציבי מושך: ב) שם יהי רלון שיהא לך כסותו עינים ומתקיים מועדא גביל: א) שם א"ל ר' אסי בר חמא לרבה מאי שנא רישא ומ"ש סיפא א"ל רישא וכו' דמילין תח"י, ויצי ס"א א"ל רישא לפי שאין אדם מוחל על צערו והתניא: ד) רש"י ד"ה לשמור וכו' דמתי כי יתן: א) תוב' ד"ה ורמינהו וד"ה אה דר"א:

מוסף רש"י

וגם ללוט ההולך את אברם. מי גרס שהיתה לו זאת, הילכמו עס אכרס (בבאביתא יג ה). המוסר דין על חבירו. כמו (נחלאשיו טו) יספתי לו עניו ויפוק, אומרים כלום ראינו הוא שיענש חבירו על ידו (ד"ה טז). ויבא אברם וגו'. הוא קבר אותה (טו).

הדרן עלך החובל

רבינו חננאל

אמר ר' אבהו לעולם היא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך נרדף יותר מן התורין ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מובת. האומ' סמא עיני קטע ידי שבר רגלי חייב, על מנת פטור, חייב. קרע כסותי שבר כדי חייב, על מנת פטור פטור. מאי שנא רישא על מנת פטור חייב ומאי שנא סיפא דקתאני על מנת פטור פטור. אמר רבא רישא לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברין שלו, כלומ' אף על פי שאמ' לו סמא עיני על מנת פטור חייב, דאנן שהדי שאין מוחל על ראשי אבירם שלו. וקימא לן כרבא משום דאמי' ליה הכי משום קרצי רוח הוא דאמי' ליה הכי, ולא הוה ליה לקבולי מיניה שאין אדם מוחל על ראשי אבירם שלו, הילכך אם הויקי' חייב. ואקשינן עליה וכי מוחל אדם על צערו והניא הכונו פצעיו על מנת פטור פטור, אשתוק. ואוקמיה רבא דתנן על מנת פטור חייב אוקמיה רב ששת ורב

אחד הלוועק ואחד הנלעק במשמע.
ותרה אפי והרגמי אתכם (שמות כב)
שנים במשמע: אלא שממהרין מן הלוועק מחילה. כדאשכחן בשירה: **על מנח לפטור.**
על מנת שמהא פטור: רבא **אמר לפי שאין אדם מוחל על ראשי אבריו.**
וצרייתא לא תקשי דעל זערו מוחל אדם: **זערו.**
כאכ מכה: **ורבי יוחנן אמר.**
אדם מוחל על הכל ומתניתין לאו דא"ל נחבל לחובל קטע את ידי על מנת שמהא פטור אלא קטע את ידי סתמא וא"ל חובל על מנת לפטור כלומר אמור לי אתה על מנת שאהיה פטור וא"ל היאך הן וקמ"ל מתני' דיש הן שהוא כלאו וכגון דמתמה אתמוהי: **כעני פלעני.**
וא"ל זה ע"מ לפטור ואמר נחבל הן יש הן שהוא כלאו אי אתמה חייב ולי בניחותא אהדריה פטור.
וצרייתא דלעיל דקמני הכני ופלעני ע"מ לפטור פטור כדאמר נחבל כולה מילתא הכני ופלעני ע"מ לפטור דהא ודאי דוקא אמר ליה: **יש לאו שהוא כהן.**
אי אתמה פטור. והאי דנקט חיובא לגבי מכה ופולע ופטורה לגבי ממונא אורחיה דמילתא נקט דמחיל איניש אתמוניה טפי מנפשיה: **לשמור ולא לאכזר.**
כי יתן לשמור דהפקידו אכלו לשמור חייב בפשיעה ולא כשהפקידו אכלו ע"מ לאכז או ע"מ לחלק לעניים דלא קרינא ציה לשמור דכיון דאמר ליה חלקהו מו לא דמפקיד ניניהו ומאן קתבע ועניים לא מלו תבעי דלכל את וחד מלי אמר לאו לידיד היצינא אלא לאתריני: **דאסא לידיה.**
וקרע צדי' חייב אי לא א"ל על מנת לפטור ואפילו אתא לידיה מעיקרא ע"מ לאכז: **לשמור דאסא לידיה משמע.**

דכתיב ו^ה וכי יתנו^ו ואפי' הכי קממעט ליה: **הא דאסא לידיה.** מעיקרא בתורת שמירה והדר אמר ליה קרע **כדי יוסף.**
גבאי הוה: קיץ לפו. ממון קך וכן לשבת לכל אחד הוה ליה ממון שיש לו מובעין וקרינא ציה לשמור:

הדרן עלך החובל

לאו שהוא כהן: שבר את כדי קרע את כסותי חייב:
ורמינהי 'לשמור ולא לקרוע לשמור ולא לחלק לעניים אמר רב הונא לא קשיא הא דאתי לידיה הא דלא אתי לידיה אמר ליה רבה לשמור דאתי לידיה משמע אלא אמר רבה הא והא דאתא לידיה ולא קשיא ^ההא דאתא בידיה בתורת שמירה הא דאתא לידיה בתורת קריעה ^הההוא ארנקא דצדקה דאתי לפומבדיתא אפקדה רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתו אנבי גבובה חייביה רב יוסף א"ל אביי והתניא לשמור ^וולא לחלק לעניים אמר ליה 'עניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הוא:

הדרן עלך החובל

לו יתחשב שומר כשנתן לו רשות גס לקרוע כאליו לא נתן לו אלא לשמור סתם ^א: **הא דאתא לידיה.** פי' מתני' שנתן לידו וא"ל שמור ואם תרצה לקרוע עשה כרצונך דכיון שחס על החפץ שלא א"ל קרעו עד שצא לידו שהפקידו אכלו תחילה מה שנותן לו רשות לקרעו כסיוס דצריז אין אומר כן כדי לפטרו אלא פטומי מילי הוא דהוי כדי שישמור לו צרצון ולא ידאג שמא ידקדק עמו יותר מדאי אם תקרע ויעמוד צדין הוא דקא"ל ואע"ג דאתא לידיה בתורת קריעה שא"כ בשעת נתינה חייב על הקריעה וצרייתא דכלא אתא לידיה שא"ל טול חפץ פלוני המונח שם תשמרהו לי ואם רלונך תקרעוהו ואח"כ נטלו וקרעו דכיון שאינו חס עליו אלא שנותן לו רשות קודם שימנהו לידו אם כן אין חושש אם יאצדהו ולפטורו לגמרי נתן לו רשות א"ל רבה לשמור דאתא לידיה משמע דהכי משמע קרא שנתן לו רשות לשמור כלצד אכל נתן לו גס לאכז אין עליו דין שומר אלא אמר רבה מתני' דאתא לידיה בתורת שמירה כלצד ושוב נמלך ונתן לו רשות לקרוע שכיון שמתחילת נתינתו לו לשמור ולא לקרוע והנפקד קיבל עליו מה שאומר אח"כ לקרוע אם ירצה אינו אלא משטה ופטומי מילי וצרייתא דאתא לידיה בתורת קריעה שמשעת נתינה א"ל כן דכיון שאומר לו כן קודם שנעשה שומר אין חושש אם יקרע וכ"ש אם לא עשאו שומר אלא א"ל קרע כסותי ושצור כדי המונח לפניך שהוא פטור:

הדרן עלך החובל

פטור.

החובל פרק שמיני בבא קמא

צג.

דאיבא דיינא בארעא.
וצימי שרה היה צ"ד של שס קיים: **אחד הצועק ואחד הנצעק.**
אומר רבינו שמואל דבסיפרי מתני צע"א אחד הלוועק ואחד שאין לוועק במשמע פירוש בין אותו שהעני לוועק עליו בין אותו שאין העני לוועק עליו שניהם נענשים עליו מסתברא כיון שאין מחזיר עצותו זה כמו זה אלא י' להכי כתיב שמוע אשמע (את) לעקתו ותרה אפי שממהרי' ללוועק יותר ממי שאינו לוועק ולפי גירסא זו לא נפק משרה כמו שפי' בקונטרס לפי גירסת הספרים:

משום פגם משפחה.
ומשלם הכל אפילו זעיר:

ורבי יוחנן אמר יש לאו שהוא כהן ויש הן שהוא כהא.
לשנויי מתני' קאתי מ"ש רישא ומ"ש סיפא ופי'רס בקונט' בין רישא ובין סיפא אם א"ל לאו בתמיה הוי כהן ואם א"ל הן בתמיה הוי כלאו והו"מ למימני כרישא תריייהו נוקי גופו וממונו וכן כסיפא אלא אורחא דמילתא נקט שדך למחול על נוקי ממון ואין דרך למחול על נוקי גוף ודוחק הוא אלא נראה לפרש דנוקי גופו אפי' א"ל הן שדומה כאומר בניחותא מסתמא בתמיה קאמר ובנוקי ממונא אמר ליה לאו ודומה כאומר בניחותא מסתמא בתמיה קאמר כיון שמתחילה א"ל קרע את כסותי ושצור את כדי וי"ס כסתוב צהן כילד וליג' ליה:

ורמינהי 'לשמור ולא לאכזר.
לשמור ויא' דקרוע.

חימה מאי קפריך נהי דפטרי ליה קרא מפשיעה לא מזנינו שפטרו אם קרע ואיצד צדיס וי"ל דייקי מדקתני ולא לקרוע דאי לא צעי אלא לפטור כשנאכז בפשיעה מאי אריא דא"ל ע"מ לקרוע אפילו לא א"ל ע"מ לקרוע אלא שלא אמר ליה כלשון שמירה פטור כדדריש במכלתין לשמור ר"ש אומר עד שיפקיד אכלו ויאמר הילך ושמור לי אכל אם אמר ליה עיניך זו פטור ומשני מתני' דאתא לידיה וכי קתני ע"מ לפטור פטור ה"ה צלא על מנת הו"מ לשאמעינן פטור דכלא אתא לידיה אלא כל עיקר התנא לא צא אלא להשמיענו דצנוקי ממונו מהי ע"מ לפטור וצנוקי גופו לא מהני ור"י מפ' דה"פ לשמור ולא לקרוע פי' כשנתן לו לשמור ולא הרשהו לא לקרוע ולא לאכז אז חייב בכל דין שומר אכל אם הרשהו לקרוע ולאכז אם ירצה אין עליו דין שומר להתחייב ככולס צמה שמקבלו לשמור כיון שנותן לו רשות גס לקרוע ולאכז אם ירצה ואם נתינת רשות לקרוע אין פוטרתו מן הקריעה א"כ היה

פטור דכלא אתא לידיה אלא כל עיקר התנא לא צא אלא להשמיענו דצנוקי ממונו מהי ע"מ לפטור וצנוקי גופו לא מהני ור"י מפ' דה"פ לשמור ולא לקרוע פי' כשנתן לו לשמור ולא הרשהו לא לקרוע ולא לאכז אז חייב בכל דין שומר אכל אם הרשהו לקרוע ולאכז אם ירצה אין עליו דין שומר להתחייב ככולס צמה שמקבלו לשמור כיון שנותן לו רשות גס לקרוע ולאכז אם ירצה ואם נתינת רשות לקרוע אין פוטרתו מן הקריעה א"כ היה פטור דאתא לידיה. פי' מתני' שנתן לידו וא"ל שמור ואם תרצה לקרוע עשה כרצונך דכיון שחס על החפץ שלא א"ל קרעו עד שצא לידו שהפקידו אכלו תחילה מה שנותן לו רשות לקרעו כסיוס דצריז אין אומר כן כדי לפטרו אלא פטומי מילי הוא דהוי כדי שישמור לו צרצון ולא ידאג שמא ידקדק עמו יותר מדאי אם תקרע ויעמוד צדין הוא דקא"ל ואע"ג דאתא לידיה בתורת קריעה שא"כ בשעת נתינה חייב על הקריעה וצרייתא דכלא אתא לידיה שא"ל טול חפץ פלוני המונח שם תשמרהו לי ואם רלונך תקרעוהו ואח"כ נטלו וקרעו דכיון שאינו חס עליו אלא שנותן לו רשות קודם שימנהו לידו אם כן אין חושש אם יאצדהו ולפטורו לגמרי נתן לו רשות א"ל רבה לשמור דאתא לידיה משמע דהכי משמע קרא שנתן לו רשות לשמור כלצד אכל נתן לו גס לאכז אין עליו דין שומר אלא אמר רבה מתני' דאתא לידיה בתורת שמירה כלצד ושוב נמלך ונתן לו רשות לקרוע שכיון שמתחילת נתינתו לו לשמור ולא לקרוע והנפקד קיבל עליו מה שאומר אח"כ לקרוע אם ירצה אינו אלא משטה ופטומי מילי וצרייתא דאתא לידיה בתורת קריעה שמשעת נתינה א"ל כן דכיון שאומר לו כן קודם שנעשה שומר אין חושש אם יקרע וכ"ש אם לא עשאו שומר אלא א"ל קרע כסותי ושצור כדי המונח לפניך שהוא פטור:

עין משפט ונר מצוה

ק"ב א ב ג טו"ע ח"מ ס"י תכב סעיף א
בבב"ב:
ק"ד ד מ"י פ"ה מהל' דעות הלכה יג:
ק"ב ה מ"י פ"ה מהל' מובל ומזיק הלכה יא
סג סעיף ע טו"ע ח"מ ס"י תכא סעיף יב:
ק"ב ו מ"י שם ועין במ"מ טור ש"ע שם בבב"ב:
ק"ז ז ח מ"י שם הלכה יב
סג סם טו"ע ח"מ ס"י שפ סעיף א:
ק"ד ט י מ"י פ"ה מהל' שאלה ופקדון הלכה א
סג סעיף ע טו"ע ח"מ ס"י שא סעיף ו
רנב אלפס כהן וצדימי פרק ג' דף ע"ו:

תורה אור השלם

- דבה אנכי שלח מלאך לפניך לשמורך בדרך ולחביאך אל הקסום אשר הבטתי שמות כג כ
- וגם ללוט ההלך את אברך והה צאן וקצר ואקללים: בראשית יג ה
- והאמר שרי אל אברך והקסי עליו אנכי נתתי שפתיו בחיך ותרא כי הרהק אקל בעיניך וישפט יי ביני וביןך: בראשית טז ה
- ותקם שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען וזבא אברךם לקסד לשרה ולבכתה: בראשית כג ב
- ולשרה אמר הנה נתתי ידך בפק ללאיך דבה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל בניך והקסי עליו אנכי ויהי בי וין יצחק ותבכות עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הבני:
- בי יתן איש אל רעהו פסוק או כלים לשמור וגבב מבית ואיש אם יקרא תגבב ושלם ששן:

רבינו חננאל (רמשיך)

הרשייה משום פגם משפחה. ור' יוחנן אמי מפני שיש לאו שהוא כהין ויש לאו שאין הוא כהין. כיצד, במתמיה. תנינ נמי הכי הכוני פצעני אמי לו הין, יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהיא אמי' ליה לקרע, ויש לאו שיהא כהין. קרע כסותי שבר כדי חייב. ורמינהי לשמור ולא לקרוע ולא לאכזר ולא לחלק לעניים. ופרקי רבא, מתניתין דאתא לידיה מעיקרא בתורת שמירה ובתר הכי אמי' ליה לקרע, שנמצא בו כבר נתחייב בשמירה מעיקרא לפיכך חייב. ביריתא דירחביה נהליה מעיקרא בתורת קריעה ולא בתורת שמירה. ההוא ארנקא דצדקה דאפקדיה רב יוסף לגבי ההוא גברא וששע ביה ואיצגוב, חייביה רב יוסף לשלומי משום דעניי דפוס ביריתא מיקץ קיצי להו ובאלו כל אחד חלקו בשמו מופקד לו, לפיכך אינו לחלק לעניים. אבל עניים שצרכין חילוק

פטור. דכל מושל מן עניים ממון שאין לו תובעין הוא ולא ניתן לשמירה לאדם ידוע. הדרן עלך החובל בחבירו